

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 21654/2024
28.01.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића, Марије Терзић, Добриле Страјина и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Ђорђе Шекуларец, адвокат из ..., против тужене Република Србија – Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1237/24 од 09.05.2024. године, у седници одржаној 28.01.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

I ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против потврђујућег дела пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1237/24 од 09.05.2024. године.

II ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 1237/24 од 09.05.2024. године у делу става првог изреке и пресуда Првог основног суда у Београду П 10927/22 од 01.11.2023. године, исправљена решењем истог суда П 10927/22 од 01.07.2024. године, у делу става другог изреке и ставу трећем изреке, тако што се одбија, као неоснован, тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде штете због неисплаћених инвалиднина за период од 01.01.2021. године до 30.06.2023. године исплати и то за:

- јануар 2021. године износ од 84.687,14 динара са законском затезном каматом од 25.02.2021. године до исплате,
- фебруар 2021. године износ од 91.867,88 динара са законском затезном каматом од 25.03.2021. године, до исплате,
- март 2021. године износ од 87.721,51 динара са законском затезном каматом од 25.04.2021. године до исплате,
- април 2021. године 86.569,20 динара са законском затезном каматом од 25.05.2021. године до исплате,
- мај 2021. године износ од 90.751,71 динара са законском затезном каматом од 25.06.2021. године, до исплате,
- јун 2021. године износ од 90.277,72 динара са законском затезном каматом од 25.07.2021. године до исплате,

- јул 2021. године износ од 90.384,75 динара са законском затезном каматом од 25.08.2021. године до исплате,
- август 2021. године износ од 90.447,30 динара са законском затезном каматом од 25.09.2021. године до исплате,
- септембар 2021. године износ од 89.976,09 динара са законском затезном каматом од 25.10.2021. године до исплате,
- октобар 2021. године износ од 89.848,21 динара са законском затезном каматом од 25.11.2021. године до исплате,
- новембар 2021. године износ од 90.653,02 динара са законском затезном каматом од 25.12.2021. године до исплате,
- децембар 2021. године износ од 91.806,72 динара са законском затезном каматом од 25.01.2021. године до исплате,
- јануар 2022. године износ од 96.099,04 динара са законском затезном каматом од 25.02.2022. године,
- фебруар 2022. године износ од 103.734,31 динара са законском затезном каматом од 25.03.2022. године до исплате,
- март 2022. године износ од 98.578,80 динара са законском затезном каматом од 25.04.2022. године до исплате,
- април 2022. године износ од 98.104,95 динара са законском затезном каматом од 25.05.2022. године до исплате,
- мај 2022. године износ од 103.782,96 динара са законском затезном каматом од 25.06.2022. године до исплате,
- јун 2022. године износ од 101.486,68 динара са законском затезном каматом од 25.07.2022. године до исплате,
- јул 2022. године износ од 103.093,52 динара са законском затезном каматом од 25.08.2022. године до исплате,
- август 2022. године износ од 103.279,78 динара са законском затезном каматом од 25.09.2022. године до исплате,
- септембар 2022. године износ од 101.628,46 динара са законском затезном каматом од 25.10.2022. године до исплате,
- октобар 2022. године износ од 104.641,98 динара са законском затезном каматом од 25.11.2022. године до исплате,
- новембар 2022. године износ од 104.223,59 динара са законском затезном каматом од 25.12.2022. године до исплате,
- децембар 2022. године износ од 104.740,67 динара са законском затезном каматом од 25.01.2023. године,
- јануар 2023. године износ од 108.873,14 динара са законском затезном каматом од 25.02.2023. године до исплате,
- фебруар 2023. године износ од 117.075,53 динара са законском затезном каматом од 25.03.2023. године до исплате,
- март 2023. године износ од 115.048,91 динара са законском затезном каматом од 25.04.2023. године до исплате,
- април 2023. године износ од 113.089,01 динара са законском затезном каматом од 25.05.2023. године до исплате,
- мај 2023. године износ од 118.824,15 динара са законском затезном каматом од 25.06.2023. године до исплате,
- јун 2023. године износ од 116.498,68 динара са законском затезном каматом од 25.07.2023. године до исплате и **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати 98.000,00 динара у року од 15 дана од пријема писаног отправака пресуде.

III НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1237/24 од 09.05.2024. године, у преосталом делу.

IV ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1237/24 од 09.05.2024. године.

V ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој на име трошкова ревизијског поступка исплати износ од 67.500,00 динара у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 10927/22 од 01.11.2023. године, исправљеном решењем истог суда П 10927/22 од 01.07.2024. године, ставом првим изреке, дозвољено је објективно преиначење тужбе из поднеска тужиоца од 29.08.2023. године. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца па је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде штете због неисплаћених инвалиднина за период од 01.07.2019. године до 30.06.2023. године исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати 184.265,00 динара са законском каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 1237/24 од 09.05.2024. године, ставом првим изреке, потврђена је пресуда Првог основног суда у Београду П 10927/22 од 01.11.2023. године у ставу првом, делу става другог изреке којим је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде штете због неисплаћених инвалиднина за период од августа 2019. године до 30.06.2023. године исплати појединачне месечне износе као са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате, а жалба тужене у том делу одбијена, као неоснована. Ставом другим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П 10927/22 од 01.11.2023. године у преосталом делу става другог изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде штете због неисплаћене инвалиднине за месец јул 2019. године исплати 65.230,35 динара са законском затезном каматом од 25.08.2019. године до исплате. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу трећем изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 10927/22 од 01.11.2023. године, тако што је обавезана тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати 150.515,00 динара са законском затезном каматом од наступања услова за извршење до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију у односу на потврђени део, због погрешне примене материјалног права, са позивом на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку.

Тужилац је поднео одговор на ревизију, трошкове није тражио.

Одлучујући о дозвољености ревизије у смислу члана 404. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 10/23), Врховни суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији тужене, у делу у коме је

одлучено о накнади штете због неисплаћених инвалиднина за период од 01.01.2021. године до 30.06.2023. године, ради уједначавања судске праксе, па је на основу члана 404. став 2. тог закона одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у напред наведеном делу, на основу члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија тужене у том делу основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоцу је, решењем Скупштине општине Призрен – Одељење за друштвене делатности 06 бр. 585-978/86 од 17.03.1997. године, признато својство цивилног инвалида рата II групе са 100% трајног телесног оштећења и право на личну инвалиднину у месечном износу од 72,47 % од месечног износа личне инвалиднине војног инвалида I групе и право на допунску личну инвалиднину у месечном износу од 37% од просечне зараде у Републици Србији за претходни месец, која права по наведеном решењу припадају тужиоцу почев од 01.01.1997. године све док постоје законски услови а право на цивилну инвалиднину утврђено је решењем Покрајинског комитета за здравство и социјалну политику бр.585-978/86 од 21.10.1986. године, престало је 31.12.1996. године. Тужилац је на дан 12.09.2022. године у животу, према потврди јавног бележника Весне Благојевић из ... од 12.09.2022. године и не остварује примања по основу инвалидитета од стране Привремених администрација на територији АП КиМ, јер не постоји еквивалент таквом давању на територији АП КиМ, према потврди Департамента за пензије од 23.05.2023. године. Према допису Општинске управе УБ, Одељења за делатности установе и заштиту животне средине борацко инвалидска заштита бр.580-05/23 од 08.02.2023. године, тужилац никада није био пријављен надлежном органу Општине УБ, Служби за борацко инвалидску заштиту, ради исплате инвалиднине. Личну инвалиднину тужилац је примао до 1999. године, у ком периоду је становао на територији АП КиМ, а од 2017. године станује у ... где је и пријавио пребивалиште. Никада није добио одлуку којом је престало право на личну инвалиднину нити се обраћао туженој са захтевом за наставак плаћања инвалиднине. Висина тужбеног захтева за спорни период утврђена је из налаза и мишљења судског вештака финансијско економске струке од 24.07.2023. године, на које странке нису имале примедбе у погледу методологије израде и рачунског обрачуна.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредби члана 35. став 2. Устава Републике Србије, члана 155. и 172. став 1. Закона о облигационим односима, члана 28., 69., 71., 95. и 98. Закона о основним правима бораца, војних инвалида и породица палих бораца ("Службени лист СРЈ", бр. 24/98, 25/2000"), ("Службени гласник РС", бр. 101/2005, 111/2009, 50/2018), члана 33., 34., 117. и 121. Закона о правима бораца, војних инвалида, цивилних инвалида рата и чланова њихових породица ("Службени гласник РС", бр.18/20), оценио да је тужбени захтев тужиоца основан, с обзиром да је тужена одговорна за материјалну штету коју је тужилац претрпео јер је била у обавези да обезбеђује остваривање права војних инвалида предивиђена наведеним законима, односно да извршава решења којима су корисницима призната права, с обзиром да су у питању лична права која се остварују под условима и у поступку прописаним законом. Припадајућа инвалиднина представља истовремено стечено право тужиоца, чије је мирно уживање зајемчено чланом 1 Протокола 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода. Тужена није пружила доказе да су законски основи престали, нити да је тужилац непријављивањем промене места пребивалишта онемогућио исплату личних инвалиднина. Одлучујући о приговору застарелости потраживања првостепени суд је

закључио да није протекао рок прописан одредбом члана 361. Закона о облигационим односима. Другостепени суд је првостепену пресуду потврдио, прихватајући изнети закључак, осим у делу потраживања накнаде штете тужиоца за јул 2019. године, налазећи да је у том делу првостепени суд погрешно ценио приговор застарелости потраживања, па је у том делу првостепену пресуду преиначио и одбио тужбени захтев.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су погрешно применили материјално право при одлучивању о обавези тужене да тужиоцу накнади штету на име неисплаћене личне инвалиднине за период од 01.01.2021. године до 30.06.2023. године, па тужена, основано, у том делу, на то у ревизији указује, док је одлука нижестепених судова о усвајању тужбеног захтева тужиоца за период пре јануара 2021 године правилна.

У конкретном случају, нижестепени судови су пропустили да примене одредбе Закона о правима бораца, војних инвалида, цивилних инвалида рата и чланова њихових породица („Службени гласник РС“ број 18/20). Тим законом уређују се права и услови за остваривање права и цивилних инвалида рата, између осталих на личну инвалиднину и на ортопедски додатак. Законом о правима бораца, војних инвалида, цивилних инвалида рата и чланова њихових породица, којим су уређена права и услови за остваривање цивилних инвалида рата, за која се средства обезбеђују у буџету Републике Србије и буџету јединице локалне самоуправе (члан 1. и члан 4.) прописано је да држављанство Републике Србије, као услов прописан законом, подразумева постојање тог држављанства у време подношења захтева за признавање, као и за време остваривања права признатих по том закону (члан 31). Права по том закону су и лична инвалиднина и ортопедски додатак (члан 32). Та права одређују се у месечним износима и доспевају након што решења о признатом праву постане коначно и правноснажно, а исплаћује се уназад (члан 33). Према одредби члана 191. наведеног закона, кориснику који нема држављанство Републике Србије коме су призната права по законима који престају да важе почетком примене овог закона, престају призната права даном почетка примене овог закона уколико није стекао држављанство Републике Србије (осим за ратног војног инвалида који је стекао право по основу члана 5. тачка 2. - 7. до ступања на снагу овог закона). Тужилац је стекао право на инвалиднину са признатим својством цивилног инвалида рата, као и право на допунску личну инвалиднину, према наведеним решењима Републике Србије, Косово и Метохија, Скупштина општине Призрен, по прописима који су престали да важе почетком примене овог закона. Према одредби члана 211. став 1. наведеног закона, даном почетка примене овог закона престаје да важи и Закон о правима бораца, војних инвалида и чланова њихових породица („Службени гласник РС“ бр. 54/89 и „Службени гласник РС“ бр 137/04, 69/12- УС и 50/18) и Закона о правима цивилних инвалида рата („Службени гласник РС“ бр 52/96) на основу којих су донета решења на којима тужилац темељи право на инвалиднину и на допунску личну инвалидну. Према цитираним одредбама, битно је било да тужилац докаже да има држављанство Републике Србије и на дан ступања на снагу наведеног закона. Закон о правима бораца, војних инвалида, цивилних инвалида рата и чланова њихових породица ступио је на снагу 8. дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“ и примењује се од 01.01.2021. године. Према одредбама члана 199. став 1. Закона о правима бораца, војних инвалида, цивилних инвалида рата и чланова њихових породица, првостепени орган, по службеној дужности, до дана почетка примене овог закона донеће решења којима ће права признати по прописима који важе до почетка

примене овог закона превести и признати у складу са овим законом, па тако и личне инвалиднине и ортопедски додатак. О свим наведеним околностима који се тичу евентуалних права тужиоца по поступању на снагу и од почетка примене Закона о правима бораца, војних инвалида, цивилних инвалида и чланова њихових породица, које су од значаја за остваривање права на инвалиднину од стране тужиоца у периоду од 01.01.2021. године па надаље, на који период се односи тужбени захтев, тужилац није навео ниједну релевантну чињеницу, према којој би могао та права остваривати и у овом периоду. Напротив, и за тај период тужилац темељи захтев на решењима чије важење је престало, па органи тужене нису ни били у обавези да по таквим решењима поступају. Према томе је тужбени захтев тужиоца неоснован за период од 01.01.2021. године до 30.06.2023. године.

Из изложених разлога Врховни суд на применом одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку донео одлуку као у ставу другом изреке пресуде.

Одлучујући о дозвољености ревизије тужене у преосталом делу на основу члана 404. став 1. ЗПП, Врховни суд је оценио да нису испуњени услови за одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној.

Предмет тражене правне заштите у овој правној ствари је накнада штете због неисплаћене инвалиднине за период од августа 2019. године до децембра 2020. године. О праву тужиоца, висини тражене накнаде и припадајуће камате нижестепени судови су у том делу одлучили правилном применом материјалног права, које је у складу са правним схватањем израженим кроз одлуке Врховног суда у којима је одлучивано о истоветним захтевима тужилаца са истим или сличним чињеничним стањем и правним основом, због чега не постоји потреба за разматрањем правних питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, као ни потребе за новим тумачењем права.

Из наведених разлога одлучено као у ставу трећем изреке, применом члана 404. став 2. ЗПП.

Испитујући дозвољеност ревизије тужиоца и туженог у смислу члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, Врховни суд је утврдио да ревизија није дозвољена.

Одредбом члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП прописано је да ревизија није дозвољена ако је изјављена против пресуде против које по закону не може да се поднесе (члан 403. ст. 1. и 3. ЗПП).

Одредбом члана 403. став 3. ЗПП прописано је да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима, ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужбу ради накнаде штете тужилац је поднео 02.09.2022. године, а вредност предмета спора преосталог побијаног дела је 1.257.175,29 динара.

Како вредност предмета спора преосталог побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе, то произлази да ревизија туженог у том делу није дозвољена.

На основу члана 413. ЗПП, одлучено је као у ставу четвртом изреке.

Према коначном успеху странака у парници преиначена је и одлука о трошковима првостепеног и другостепеног поступка. Висина је одмерена на име тражених трошкова сразмерно успеху тужиоца у спору, и то: за састав тужбе и два образложена поднеска износ од по 11.250,00 динара, применом Адвокатске тарифе („Службени гласник РС“ бр.121/12...37/2021) важеће на дан предузимања тих парничних радњи, за приступ пуномоћника на два одржана рочишта износ од по 21.375,00 динара, применом Адвокатске тарифе („Службени гласник РС“ бр.43/23) важеће на дан предузимања тих парничних радњи, на име трошкова вештачења 15.000,00 динара, трошкова превођења приликом саслушања тужиоца 6.500,00 динара, што све укупно износи 98.000,00 динара, због чега је применом одребе члана 153., 154. и 165. став 1. Закона о парничном поступку, одлучено као у ставу другом изреке.

Тужена је делимично успела у поступку по ревизији, због чега јој применом чланова 163. став 1. и 2. и члана 165. став 1. ЗПП, припадају и трошкови ревизијског поступка. Висина је одмерена на име тражених трошкова сразмерно успеху у спору и то: за састав ревизије од 67.500,00 динара, према Адвокатској тарифи важећој на дан предузимања те парничне радње, па је одлучено као у ставу петом изреке.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић